

חמש אבנים

יאנוש קורצ'אק, כרך ג, עמ' 247
תרגום: אורי אורלב

משחק הלוטו הזול ביותר עולה עשר קופייקות. דומינו או דמקה – חמש עשרה, הפדור הפשוט ביותר – עשר.

רב הילדים מקבלים לפעמים גרושי אחד כדי לקנות ספרייה, אבל עשרה – לעולם לא. והרי גם ילדים כאלה חזרים לשחק, כמו שחזב אדם מבגור, יהיה עני ככל שיהיה, לאכל משהו מדי פעם, אחרת ימות.

וילדים אלה מצאו משחק מרוב למדי, מרתק, שיש בו גם המור – וכדי לשחק בו די בחמש אבנים.

למשחק "כפתורים" זקוקים לכפתורים – ולמשחק "חמש אבנים" זקוקים רק לחמש אבנים.

יש משחק "חמש אבנים" פולני, ויש יהודי – זה האחרון מתחכם יותר.

לשחק "חמש אבנים" אפשר רק על הארץ...

– אדוני, הוא לקח לי את האבנים.

תמצא לך אחרות. האם חסרות כאן אבנים קטנות?

אף הבנתי מהר מאוד שאסור לי לזלזל בעניינים כאלה: הנער התאים לו חמש אבנים זהות בגדל ובצבע – מישהו היה אומר – חמשה אחים תאומים, או, למשל, חמש אבני קורץ לבנות, או חמש ברודות: מנקדות בנקדות שחורות על רקע חום, או בעלות צבע שחר עם עורקים לבנים – ואבנים כאלה הן רכוש וְעָרְכוּן בעיניו כמו רביעיית סוסים בעלי צבע זהה לבעל כרפיה – אומר יותר מזה – הן עבירו כמו כנור מאיכות מעלה בשביל פנר וירטואוז.

ידעתי למי יש אבנים בעלות ערך מיוחד המעוררות את תאבונם של יריבים זוממירע – וללקיחת אבנים כאלה הייתי מתחסס כאל גנבה...

וכלתי גם לזהות את הילדים העניים ביותר, מפני שהם היו אלופי "חמש אבנים"...

אותו משחק – קריאת כאב של נפש הילד הצמא למשחק, לבלוי – למעשה זוהי מחאה נגד התנאים שאינם מאפשרים לכל ילד בלי יוצא מן הכלל לקחת פדור ביד;

– לכו לאחו, לשמש, צאו למרחב – שחקו, שהרי אתם ילדים.

הם יושבים על הארץ ומסגלים לשחק במשך שעות רבות ב"חמש אבנים". לארבעה ילדים די בארבע אמות מרבעות של מרחב. יש להם יבלות על פפות הידים מ"חמש אבנים" – כמעט כל אחד לקח את האבנים שלו לנרשה. העניים ביותר – היו הטובים ביותר.

משחק נהדר – עצוב.

